

WOORDENBOEK VAN DE VLAAMSE DIALECTEN

UNIVERSITEIT GENT

Vakgroep Nederlandse Taalkunde

Blandijnberg 2

9000 Gent

VRAGENLIJST 142

DECEMBER 2003

Innerlijk 7: Nagekomen vragen

Dialect van :(stad, dorp, gehucht, wijk),

.....(gemeente).(prov.)

GESPROKEN DOOR :

Naam :

Geboorteplaats :

Geboortejaar :

Waar opgegroeid :

(vroeger) beroep :

In welke gemeente werd beroep uitgeoefend :

Dialect van moeder :

Dialect van vader :

Dialect van echtgeno(o)t(e) :

Ik ben naar school geweest tot jaar

Datum van invullen van vragenlijst :

Adres en telefoonnummer :

.....

.....

OPGETEKEND DOOR :

Naam :

Geboorteplaats :

Geboortejaar :

Dialect :

(vroeger) beroep :

Ik ben naar school geweest tot jaar.

Hoogste diploma :

Adres en telefoonnummer :

.....

.....

Beste medewerker/ster,

Deze vragenlijst moet dienen voor een dialectwoordenboek. Wilt u er dus zorg voor dragen dat u steeds woorden geeft die in uw dialect gebruikelijk waren of zijn. Tracht de dialectuitspraak zo goed mogelijk weer te geven. Maak u echter geen zorgen als dat soms moeilijk blijkt te zijn. Elke aanduiding, hoe onvolmaakt ook, is welkom.

Vul ook de eerste bladzijde (met naam, geboorteplaats enz.) zo nauwkeurig mogelijk in. Mogen we u vragen de vragenlijst in te vullen voor slechts één plaats en niet voor een hele streek? Na 'dialect van : ...' hoort de naam te staan van één bepaalde plaats van voor de gemeentefusies, niet de naam van een streek.

1. Welk woord gebruikt u voor 'ontroerd'? Bv. 'Het was een heel triestige film, en na afloop waren we allemaal ...' (<i>geraakt, aangedaan, ontroerd, gealtreerd, gepakt, getroffen, ...</i>)	
2. Welke uitdrukking gebruikt u om te zeggen dat iemand ontroerd is? (<i>zijn moed loopt over, zijn gemoed komt vol, zijn bloed keert in zijn lijf, het pakte hem naar, ...</i>)	
3. Welk woord gebruikt u voor 'ontroering'? Bv. 'Moeder was het meest aangegrepen door die film; ze had een krop in haar keel en kon niet meer spreken van ...' (<i>altratie, entrase, ...</i>)	
4. Hoe zegt u in het dialect dat iemand gevoelig is? Bv. 'Geen wonder dat moeder zo aangedaan was, ze is heel ...' (<i>sensiebel, gevoelig, teerhartig, delicaat, ...</i>)	
5. Wat zegt u van iemand die geen moed, geen hoop meer heeft, die het niet meer ziet zitten? (<i>met zijn kop tussen zijn benen zitten, mee zijn staart tussen zijn benen lopen, al zijpen gaan, op zijn gat zitten, ...</i>)	
6. Hoe zegt u in uw dialect dat men iets zwaar opneemt, bv. een verbroken verloving : 'Piet zag Maria doodgraag, nu zij het heeft afgemaakt, was het te verwachten dat hij ...' (<i>het naarnemen, het hem aantrekken, zwaarmaken, aandragen, erin maken...</i>)	
7. Hoe zegt u : "Het kan me niet schelen"?	
8. Welk woord gebruikt u in uw dialect voor 'aanvaarden, zich erin schikken'? Bv. " 't Is erg dat je lief het heeft afgemaakt, maar er is niets aan te doen, je zult toch moeten ...' (<i>je erin schikken, het accepteren, je erin stellen...</i>)	
9. Welke uitdrukking gebruikt u in uw dialect voor 'bedrogen worden'? (<i>een rossing krijgen, het op zijn kop krijgen, een roskamming hebben, het op zijn brood hebben, ...</i>)	
10. Hebt u een woord voor 'iemand iets wijsmaken' in uw dialect? Bv. 'Rik is niet zo snugger en erg goedgegelovig, we gaan hem proberen ... dat Claire zwanger is!' (<i>opvijzen, ophangen, opbinden, opstoven, aansmeren, aanklappen, opdraaien, ...</i>)	
11. Hebt u daar ook een uitdrukking voor? (<i>iemand</i>	

<i>bloemekes op de mouw spuiten, iemand een bout opdraaien, iemand iets in de mouwen draaien, ...)</i>	
12. Welk woord gebruikt u in uw dialect voor een grappig voorval? Bv. 'Die keer dat we Rik wijsmaakten dat zijn dochter zwanger was, en dat hij direct begon te trakteren op café, dat was toch wel een goeie ...' (<i>lol(le), klucht, farce, pan, karote, toer, ...</i>)	
13. Hebt u in uw dialect ook een woord voor een mop, een grappige vertelling? Bv. 'Die van prins Filip en die kiekens op de baan, dat is toch wel de beste ... die ik ken!' (<i>lol(le), klucht, farce, mop, ...</i>)	
14. Wanneer mensen een grap uithalen, zegt men in uw dialect dat ze ... (<i>een toer uithalen, een pert uitsteken, ...</i>)	
15. Een persoon die graag grappen uithaalt, noemt men een ... (<i>karotedraaier, lollekesheere, schacht, speke, farceur, perte, ...</i>)	
16. Hoe drukt u uit dat iemand ergens plezier in heeft? (<i>er zijn leute in hebben, leven in iets, er zijn slinger in hebben, er zijn kot in hebben, er zijn deugd(en) in hebben...</i>)	
17. Hoe zegt u "zich amuseren"? (<i>hem jeunen, hem generen, hem amuseren, hem verzetten, ...</i>)	
18. Kent u de uitdrukking: "We hebben geestig gehad" voor 'we hebben ons geamuseerd'?	
19. Hoe zegt u 'plezier' in uw dialect? Bv. 'Mijn broer Jan, die bedenkt iedere dag wel een nieuwe grap. Met hem hebben we toch al veel ... gehad!' (<i>leute, plezier, ...</i>)	
20. Van iemand die zeker is van zichzelf, die weet wat hij wil en recht op z'n doel afgaat, zegt men dat hij ... is. (<i>geassureerd, zelfverzekerd, astrant, ...</i>)	
21. Van iemand die zenuwachtig is, zegt men dat hij/zij ... is. (<i>nerveus, zeelmachtig, zenuwachtig, mierelijk, ...</i>)	
22. Een erg zenuwachtig persoon noemt men ook een ... (<i>zeelmpot, mier, zeelm, zenuwpees...</i>)	
23. Wanneer mensen heel erg zenuwachtig zijn, zegt men dat ze (<i>wemelen, over hun pook zijn, opgegeten</i>)	

<i>zijn van de zemels, mieren in 't gat hebben, ...)</i>	
24. Hoe zegt u 'schrikken' in uw dialect? Bv. 'Juist als moeder rustig in de zetel zat, sprongen de jongens met veel lawaai van achter het gordijn. Een mens zou voor minder ...!' (<i>verschieten, verschromen, aanslaan, altereren, ...</i>)	
25. Hoe zegt u 'bang' in uw dialect? Bv. 'Toen ik klein was, ben ik ooit erg gebeten door een hond; telkens als ik nu een hond zie, ben ik weer ...' (<i>benauwd, bang, schui, schou, vervaard, beneit, ...</i>)	
26. Hoe zou u volgende zin aanvullen: 'Ik ben nu nog altijd ... honden' (<i>twee woorden: benouwd van, schui van, beneit voor, schou voor, ...</i>)	
27. Misschien is in uw dialect volgende constructie gebruikelijker: 'Ik heb nu nog altijd honden' (<i>angst voor, bang van, vrees voor, ...</i>)	
28. Welk woord voor 'angst' zou u gebruiken in de volgende zin? Bv. 'Hij moet vannacht iets vreselijks meegemaakt hebben, ik zie nog altijd de ... in zijn ogen.' (<i>angst, schrik, benauwdheid, vaar, gruwel, vrees, schroom, ...</i>)	
29. Welke uitdrukking gebruikt u om aan te geven dat iemand bang is voor iets wat te gebeuren staat? (<i>met de poepers/kloppers/het schijt/de krievel zitten, ze kloppen, het schijt krijgen, in zijn broek doen, met een ei zitten, zijn hart is maar een boon groot, ...</i>)	
30. Kan u de volgende uitdrukking aanvullen : "Hij is zo bang als ..." (<i>een wezel, een muishond, de duivel, een vogeltje, een haas, een mus, ...</i>)	
31. Vertaal in uw dialect: "Jan is gek".	
32. Van iemand die echt heel erg gek is, zegt men dat hij/zij ... is. (<i>toppezot, diepzot, kaarsdul, ...</i>)	
33. Zo'n persoon noemt men ook een ... (<i>gedraaide, gekipte, halve gare, gek, zot, ...</i>)	

34. Welke uitdrukking gebruikt u om aan te duiden dat iemand gek is? (<i>ze niet alle 5 hebben, ze niet op een rij hebben, niet bij de zijne zijn, een vijs los hebben, van Zottegem komen, een slag van de molen hebben, ...</i>)	
35. Hoe zegt u in uw dialect dat iemand ongerust is? 'Toen de jongens na het donker nog steeds niet thuis waren, was moeder heel erg ...	
36. Hoe zegt u 'beledigen' in uw dialect? Bv. 'Ik ben het niet gewend dat ze me een zwijn noemen, ik laat mij niet zo ...' (<i>uitmaken, beledigen, affronteren, schandaliseren, ...</i>)	
37. Hoe noemt u de belediging zelf? (<i>affront, belediging, ...</i>)	
38. Hoe zegt u 'verwijten' in uw dialect? 'Dat ik, toen ik 6 jaar was, ooit de kanarie heb laten ontsnappen, dat moeten ze mij nu nog altijd ...' (<i>doorsteken, inwrijven, verwijten, ...</i>)	
39. Hebt u hiervoor ook een uitdrukking? (<i>iemand iets op zijn muil plakken, iemand iets in het gezicht wrijven, iemand iets op zijn lever lappen, iemand zottigheid geven, ...</i>)	
40. Hoe drukt u uit dat iemand rechtuit zijn mening zegt, en er geen doekjes rond windt? (<i>er geen doekjes om winden, de buik ronduit spreken, het achter geen deuren steken, ...</i>)	
41. Hoe zegt u: "zich (be)moeien"? bv. Dat mens wil zich altijd overal	
42. Hoe zegt u: "Iemand in de rede vallen" (<i>zijn snebbel ertussen steken, ergens zijn haken in slaan, er zijn staart in slingeren, zijn duimke roeren, zijn neus erin steken ...</i>)	
43. Welk woord gebruikt u voor 'dingen doorvertellen die eigenlijk geheim moeten blijven'? Bv. We hebben de kinderen verteld dat Marie een kindje gaat krijgen, maar ze mogen het nog aan niemand ...' (<i>doorzeggen, verklappen, ...</i>)	
44. Hoe zegt u dat iemand een andere persoon verklikt of aangeeft? Bv. 'Jan heeft gezien dat ik die lat naar de meester gesmeten heb, het is hij die mij is gaan ...'	

<i>(aandragen, mousen, verklikken, overdragen, ...)</i>	
45. Hoe zegt u dat iemand mondig, welbespraakt, rad van tong is? <i>(niet op zijn tong gevallen zijn, goed van tongriem gesneden zijn, van de Spanjaard gesneden zijn, goed ter tong zijn, goed ter tale zijn ...)</i>	
46. Welk woord gebruikt u in uw dialect voor 'babbelen'? Bv. 'De twee zusjes hadden elkaar in geen maanden gezien. Ze zaten dan ook de hele avond te ...' <i>(klappen, kouten, parlesanten, tateren, kletsen, ...)</i>	
47. Hoe zegt u dat iemand iets niet ernstig, maar om te lachen doet? Bv. 'Ik heb dat echt niet uit kwade wil gedaan, het was maar ...' <i>(uit lachens, voor de lol, voor te lachen, uit spelens, ...)</i>	
48. Hoe zegt u dat iemand niet zeker weet wat hij gaat doen, dat hij aarzelt? Bv. (Jan weet nu nog altijd niet of hij meegaat naar de zee, hij staat daar maar te ... <i>(doeberen, duppen, dijselen, mikken, eerzelen, hutseklutsen, ...)</i>	